

Република Македонија
Министерство за образование и наука

**ПРОТОКОЛ ЗА СОРАБОТКА ПОМЕЃУ ЗАИНТЕРЕСИРАНИТЕ
СТРАНИ ВКЛУЧЕНИ ВО ПРОЦЕСОТ НА
НАЦИОНАЛНАТА РАМКА НА КВАЛИФИКАЦИИ**

Скопје, март 2015 год.

**РАБОТНА ГРУПА ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОТОКОЛ ЗА СОРАБОТКА ПОМЕЃУ
ЗАИНТЕРЕСИРАНИТЕ СТРАНИ ВКЛУЧЕНИ ВО ПРОЦЕСОТ НА
НАЦИОНАЛНАТА РАМКА НА КВАЛИФИКАЦИИ**

1. Наташа Јаневска, државен советник во МОН
2. Нада Стоименова, советник во МОН
3. Аспасија Хаџишче, советник во МОН
4. Борчо Алексов, помошник раководител на сектор во МОН

Документот е изработен од работна група во соработка со Стефан Џон, консултант за Национална рамка на квалификации од Велика Британија, со поддршка на Британскиот Совет во Македонија во рамките на проектот „Национална рамка на квалификации“.

Во документот е даден приказ на концептот за соработка помеѓу заинтересираните страни вклучени во процесот на Националната рамка на квалификации и јасно се дефинирани начелата и целите на соработката.

Документот е наменет за сите заинтересирани страни вклучени во имплементацијата на Националната рамка на квалификации кои сакаат да ги разберат, да ги развиваат, да ги унапредат постојните со нивно изменување или дополнување, или да поднесат иницијатива за развивање на нови квалификации.

Се надеваме дека овој документ ќе биде корисен за сите заинтересирани страни вклучени во процесот на Националната рамка за квалификации.

Истовремено, изразуваме голема благодарност до Британскиот Совет во Македонија за нивната поддршка и на сите институции и поединци кои беа активно вклучени во процесот и придонесоа за изготвувањето на документот.

Протоколот за соработка помеѓу заинтересираните страни вклучени во процесот на Националната рамка на квалификации (во понатамошниот текст: НРК¹) е основен протокол за соработка во процесот на развивање, одржување и промовирање на НРК.

Овој протокол се однесува на работодавачите од нестопанството и стопанството и следниве институции/организации/асоцијации/здруженија (во понатамошниот текст: заинтересирани страни) вклучени во развивањето, одржувањето и промовирањето на НРК:

1. Министерство за образование и наука;
2. Министерство за труд и социјална политика;
3. Министерство за економија;
4. Центар за стручно образование и обука;
5. Центар за образование на возрасни;
6. Биро за развој на образованието;
7. Државен испитен центар;
8. Државен просветен инспекторат;
9. Одбор за акредитација на високото образование;
10. Универзитети (високообразовни институции);
11. Средни училишта;
12. Националната агенција за европски образовни програми и мобилност;
13. Агенција за вработување на Република Македонија;
14. Стопанска комора на Република Македонија;
15. Сојуз на стопански комори;
16. Стопанска комора на северозападна Македонија;
17. Занаетчиска комора на Република Македонија;
18. Организација на работодавачи;
19. Државен завод за статистика
20. Синдикати и
21. Други субјекти вклучени во процесот на НРК

¹ Национална рамка на квалификации (НРК)⁶ е инструмент за воспоставување на систем на квалификации стекнати во одредена земја, со кој се дава основа за стекнување на квалификации, проодност и квалитет на квалификациите.

I. НАЧЕЛА НА СОРАБОТКА

Заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК се согласни заеднички да соработуваат во исполнување на целите на овој Протокол во согласност со следните начела:

- а) еднаквост на сите заинтересираните страни;
- б) рамноправно учество, рамнотежа и заемна корист од соработката;
- в) максимално и ефективно користење на постоечките организациски, секторски и регионални институции, експертизи и други ресурси за образование, обука и учење во согласност со законот за НРК, со цел да се постигне долгорочна одржливост на соработката;
- г) намалување и елиминација на непотребното и скапо повторување на напорите во развојот и обезбедувањето на образованието и обуката, особено во високото образование и професионалната обука;
- д) воспоставување и промоција на центри за извонредност, како главен инструмент за обезбедување ефикасно и ефективно образование, обука и учење, и истражување за развојот на НРК фактори;
- ѓ) активно вклучување и учество на сите клучни чинители во образованието, обуката и учењето на ниво на институции/организации/асоцијации/здруженија вклучени во процесот на НРК, вклучувајќи ги и институциите што спроведуваат програми за образование, обука и учење;
- е) заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК ќе ги преземат сите можни чекори за да делуваат заедно како заедница при постепено спроведување на усогласување и стандардизација на нивната работа, според овој Протокол. По исклучок, две или повеќе од заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК може да напредуваат со поинакво темпо од другите заинтересирани страни вклучени во процесот на НРК.

II. ЦЕЛИ НА ПРОТОКОЛОТ

Заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК се согласни да соработуваат во развивањето, одржувањето и промовирањето на НРК и на образованието, обуката и учењето, согласно овој Протокол, за исполнување на целите:

- а) да се развие и имплементира заеднички систем за редовно прибирање на податоци и информации за моменталната состојба на пазарот на труд, идната побарувачка и понуда и за приоритетните области за изведување на

образование, обука и учење и нивно споделување од страна на заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК;

б) да се воспостават механизми и институционални договори што им овозможуваат на заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК да ги комбинираат своите ресурси, за ефективно и ефикасно, да создаваат професионален, технички, истражувачки и управувачки кадар што ќе го планира и управува развојниот процес, општо и во сите сектори;

в) да се промовира и координира изготвување и спроведување на политики, стратегии и форми за образование, обука и учење поврзани со НРК;

г) да се развијат и спроведат политики и стратегии што го промовираат учеството и придонесот на приватниот сектор, здруженијата на граѓани и на други клучни чинители во развојот, одржувањето и признавањето на НРК;

д) да се промовира и координира изготвување и спроведување на политики, стратегии и програми за промоција и примена на НРК и

ѓ) да се работи на намалување и отстранување на пречките за подобар и послободен пристап на граѓаните до можноста за квалитетно образование, обука и учење.

III. СОРАБОТКА ВО ПОЛИТИКАТА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

Заинтересираните страни се согласни дека соработката може поефикасно да се олесни и да се прошири преку развивање и формулирање на кохерентна, споредлива, усогласена политика во поглед на:

а) проширување на обезбедувањето и пристапот до образование, обука и учење, вклучувајќи ја и родова еднаквост;

б) зголемување на рамноправниот пристап, подобрување на квалитетот и обезбедување релевантност на образованието, обуката и учењето;

в) рационализирање на условите за запишување во институциите за образование, обука и учење;

г) верификација, односно акредитација на наставни /студиски програми, односно посебни програми за образование на возрасни;

д) верификација на институциите кои реализираат наставни /студиски програми, односно посебни програми за образование на возрасни;

ѓ) поттикнување заедничко развивање и изготвување на наставни материјали;

е) верификација на квалификации;

ж) постигнување партнерски пристап за финансирање на образованието, обуката и учењето, помеѓу надлежните органи, корисниците и работодавачите.

з) промовирање академска слобода и создавање на поволно опкружување со соодветен поттик врз основа на постигнувања со цел компетентните лица

ефикасно да ги применат и користат своите знаења и вештини во корист на заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК;

IV. СОРАБОТКА ВО ТЕХНИЧКОТО И СТРУЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

1. Заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК се согласни дека техничкото и стручното образование и обука обезбедуваат кадар на соодветно ниво за различни сектори и дејности во економијата и за нејзин ефективен развој.

2. Заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК се согласни дека техничкото и стручното образование и обука обезбедуваат знаење, вештини и компетенции кои, исто така, ја засилуваат и поддржуваат примената на професионално и повисоко знаење и вештини. Затоа е важно да се прошират можностите и да се подобрат стандардите за техничко и стручно образование и обука.

3. Заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК се согласни дека иако образованието и обуката на техничко и стручно ниво ќе бидат и понатаму, во голем дел, обврска на секоја образовна институција, соработката и заемната помош се пожелни и можни, и ќе се одвиваат, меѓу другото, во следниве области:

➤ Образование на наставници

а) дизајнирање и развој на наставен план и програми што осигурува високо квалитетно и релевантно образование за наставници;

б) заедничко развивање, обезбедување и размена на материјали за образование на наставници;

в) размена на искуства, идеи и информации за да се прошират знаењата и вештините на изготвувачите на наставни планови и програми, наставниците за наставници и управувачи во образованието;

г) развивање национален систем за оценување и акредитација;

д) заедничко развивање на континуирано образование за наставници за да се подобрат знаењата, педагошките вештини и ефективното управување со училишта;

е) поттикнување и поддршка за создавање на професионални здруженија кои ќе овозможат разменена на ставови, идеи, искуства и искуства во работењето.

➤ Техничко и стручно образование и обука

а) дизајнирање и развивање наставен план и програми што осигурува квалитет и релевантно стручно образование и обука;

б) заедничко развивање, обезбедување и размена на материјали за стручно техничко и стручно образование и обука;

- в) размена на искуства, идеи и информации за да се прошират знаењата на стручните наставници и обучувачи;
- г) развивање национален систем за испитување и акредитација;
- д) поттикнување и поддршка за создавање на професионални здруженија кои ќе овозможат размена на ставови, идеи и искуства;
- ѓ) развој и поддршка на вклучувањето на развојот на претприемништво во стручно образование и обука.

Воспоставување на центри за специјализација за стручно образование и обука, каде што ќе се развиваат и нудат заеднички програми, особено во специјализирани области како што е развој и обезбедување на стручното образование и обука преку методи на учење на далечина. Овие области ќе ги утврдуваат и договораат заинтересираните страни вклучени во процесот на НРК од време на време.

Соработката на заинтересираните страни вклучени во НРК се остварува преку Секторските Комисии и Националниот Одбор со координација на Министерството за образование и наука.